

Regional plan för bredband 2019-2025

Utbyggnad av bredband i Gävleborg

Detta dokument ska layoutas innan
publicering och distribution

Förslag till beslut

Förord

Förslag till beslut

Förslag till beslut

Innehållsförteckning

FÖRORD	3
SAMMANFATTNING	7
1. GÄVLEBORG ARBETAR FÖR BREDBAND	9
2. BREDBAND ÄR EN FÖRUTSÄTTNING FÖR DIGITALISERINGEN	9
2.1 NYTTAN MED BREDBAND	10
2.1.1 NYTTAN FÖR INVÅNARNA	10
2.1.2 NYTTAN FÖR NÄRINGSLIVET	11
2.1.3 NYTTAN FÖR OFFENTLIG VERKSAMHET	11
2.2 BERÄKNA NYTTAN MED BREDBAND	12
3. NULÄGE FÖR BREDBANDSUTBYGGNADEN I GÄVLEBORG	12
3.1 POST- OCH TELESTYRELSEN KARTLÄGGER BREDBANDSTILLGÅNGEN	13
3.2 TILLGÅNG TILL BREDBAND	14
3.3 FUNKTIONELL TILLGÅNG TILL INTERNET - VILKA SAKNAR 10 MBIT/S	14
3.4 FIBERANSLUTNA TÄTORTER OCH SMÅORTER	15
3.5 MOBILTÄCKNING	15
3.6 TÄCKNINGSKOLLEN	15
3.7 UTMANINGAR	16
4. MÅL OCH FOKUSOMRÅDEN FÖR GÄVLEBORGS BREDBANDSUTBYGGNAD	17
4.1 MÅL	17
4.1.1 SÅ MÄTER VI MÅLEN	18
4.2 FOKUSOMRÅDEN	18
5. ANSVAR FÖR BREDBANDSFRÅGORNA	19
5.1 REGION GÄVLEBORG	19
5.2 LÄNSSTYRELSEN GÄVLEBORG	20
5.3 KOMMUNERNA	20
5.4 ANDRA AKTÖRER	20

6. SÄKERHET OCH ROBUSTHET	21
7. KOSTNAD OCH FINANSIERING	21
8. GENOMFÖRANDET AV REGIONALA PLANEN	22
8.1 UPPFÖLJNING	22
8.2 UTVÄRDERING	22
9. KOPPLINGAR TILL ANDRA STRATEGISKA DOKUMENT	23
9.1 AGENDA 2030	23
9.2 EUROPA 2020-STRATEGIN	23
9.3 NATIONELL DIGITALISERINGSSTRATEGI	23
9.4 NATIONELL BREDBANDSSTRATEGI	24
9.5 REGIONAL UTVECKLINGSSTRATEGI (RUS)	24
9.6 REGIONAL DIGITAL AGENDA	24
10. DEFINITIONER	25
REFERENSLISTA	26
FÖRDJUPNING	26

Sammanfattning

En av de viktigaste förutsättningarna för digitaliseringen är snabbt bredband. En väl utbyggd IT-infrastruktur hjälper oss att lösa framtidens utmaningar och bidrar till större livskvalitet för våra invånare. Offentliga sektorn kan med hjälp av bredband och digitalisering hitta nya smarta och effektiva arbetssätt för att möta de välfärdsutmaningar vi står inför. Fler i länet kan starta och driva företag och befintliga företag kan finnas kvar och utvecklas. Bredband måste ses som en grundläggande infrastruktur som är absolut nödvändig för att vårt samhälle ska fungera. Lika självklart som det är att ha el, vatten och väg ska det vara att ha ett snabbt bredband.

Gävleborg har varit framgångsrikt i sin bredbandsutbyggnad och sin samverkan kring bredbandsfrågorna. Nu har Region Gävleborg tillsammans med Länsstyrelsen Gävleborg och kommunerna tagit fram nya mål och fokusområden för det fortsatta bredbandsarbetet i länet.

Mål

År 2020 bör 95 procent av alla hushåll och företag i Gävleborg ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s

År 2023 bör hela Gävleborg ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet

År 2025 bör hela Gävleborg ha tillgång till snabbt bredband, vilket innebär att:

- 98 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 1 Gbit/s
- 1,9 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 100 Mbit/s
- 0,1 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 30 Mbit/s

Fokusområden

För att kunna fortsätta hålla en hög utbyggnadstakt och nå målen behöver vi arbeta med följande sex områden. Ordningen anges utan inbördes prioritering.

- **Finansiering**

Sannolikt kommer marknadsaktörerna inte på egen hand klara av att bygga så att vi når målen i länet och kommunerna har inte möjlighet att stå för de kvarvarande kostnaderna. Det är därför viktigt att vi söker de finansiella möjligheter som finns tillgängliga för bredband. Vi bör också utreda hur bredbandsstöden gör bäst nytta i länet, vad som är mest kostnadseffektivt. Detta genom att till exempel utreda vilken stödprocent vi bör ha och vilken typ av bredbandsinfrastruktur som bör stödfinansieras, exempelvis kanalisation, fiber, radiolänk och/eller redundans.

- **Fördela stödmedel**

För att få en rättvis fördelning av bredbandsstöden finns en regional fördelningsmodell framtagen som används när det är möjligt. Liksom EU-nivån och den nationella nivån fördelar mellan länder och län, vill vi på regional nivå fördela mellan länets kommuner. Nuvarande fördelningsmodell behöver omarbetas så att den anpassas efter dagens förutsättningar.

- **Beräkna kostnader**

Region Gävleborg bör tillsammans med kommunerna genomföra årliga prognoser för hur

mycket det kommer kosta att nå 2025-målet. Prognoserna ska kommuniceras regionalt och nationellt.

- **Anta kommunala bredbandsstrategier**

Alla kommuner bör anta en bredbandsstrategi som gäller fram till och med 2025. Den bör beskriva mål och planering för kommunens fortsatta bredbandsutbyggnad. Det är upp till varje kommun att välja om de antar den regionala planen med kommunspecifika tillägg eller om de tar fram en egen kommunal strategi alternativt en kommunal plan.

- **Samverkan**

Vi behöver samverka med, mobiloperatörer, fiberoperatörer, radiooperatörer och andra slags infrastrukturägare. Vi behöver samverka på alla nivåer, lokalt, regionalt och nationellt. Vi ska fortsätta med och utveckla det nätverk som vi har mellan Region Gävleborg, Länsstyrelsen och kommunerna. Vi ska också fortsätta delta i det regionala bredbandskoordinatorsnätverket och utbyta information och erfarenheter med övriga län och nationella myndigheter. Tillsammans och i dialog med andra bredbandsaktörer ska vi hitta möjligheter för länets fortsatta bredbandsutbyggnad.

- **Bevaka länets intressen i bredbandsfrågan**

Det är viktigt att vi håller länets ledande företrädare informerade om hur bredbandsutbyggnaden i länet utvecklas och vilka utmaningar och behov vi står inför. Länet ledande företrädare bör arbeta för att påverka de centrala beslutsfattarna genom att tydliggöra länets behov, utmaningar och ambitioner. Gävleborg har en samlad god kompetens inom bredbandsfrågorna och bör sträva efter att vara delaktig i diskussioner om bredband som sker på nationell nivå.

När regionala planen är antagen av Regionfullmäktige ska Region Gävleborg i samverkan med Länsstyrelsen och länets kommuner ta fram en aktivitetslista som konkretiserar planens sex fokusområden. Aktivitetslistan kommer att vara ett flexibelt dokument som vid behov fylls på med fler aktiviteter.

Kostnader för utbyggnaden

Region Gävleborg har tillsammans med kommunerna gjort en grov uppskattning av kostnaden för länet att nå bredbandsmålet för 2025.

Resultatet visar att det kommer att kosta cirka 730 miljoner att nå 98 procent av hushållen i länet med 1 Gbit/s. Beräkningen är gjord på fiber eftersom det är den enda kända teknik som idag kan ge önskad hastighet. Det är svårt att få en rimlig uppskattning av kostnaden för att ansluta de sista två procenten av länets hushåll som alla finns i glesbygd. Kostnaden påverkas av vilken teknik som väljs och hur förhållandena på platsen ser ut.

Om Gävleborg ska lyckas nå de regionala bredbandsmålen krävs det mer offentligt bredbandsstöd. Kommunerna klarar inte själva av den mångmiljoninvestering det innebär att ansluta länsinvånarna till bredbandsnätet.

1. Gävleborg arbetar för bredband

Gävleborg är med i digitaliseringen och vi skapar förutsättningar för den genom att bygga bredband i hela länet. Vi vet att tillgången till bredband har en avgörande betydelse för länets hållbara utveckling och attraktivitet.

Länet har varit framgångsrikt i sin bredbandsutbyggnad. I början av 2000-talet byggdes ett regionalt fibernät dit länets kommunhuvudorter anslöts och även ett antal övriga närliggande orter. Under samma period anslöts också telestationerna med fiber och efter det byggdes det ADSL till hushållen. År 2012 antogs länets regionala bredbandsstrategi och åren därefter antog länets kommuner sina strategier. Efter det har vi arbetat intensivt för att nå bredbandsmålen. Tillsammans har Region Gävleborg, Länsstyrelsen och kommunerna planerat och samverkat för att hitta effektiva vägar framåt. Till vårt gemensamma nätverk, *Länets samverkansgrupp för bredbandsfrågor*, har vi bjudit in och samtalat med aktörer som haft betydelse för bredbandsutbyggnaden i länet. Tillsammans har vi skapat mötesplatser, löst problem, samarbetat och utbytt erfarenheter som bidragit till ett framåtdrivande bredbandsarbete.

Under 2018/2019 har Region Gävleborg tillsammans med Länsstyrelsen och kommunerna arbetat fram en regional plan för det fortsatta arbetet med bredbandsutbyggnaden. För att nå de nya ambitiösa bredbandsmålen som vi satt upp och klara av de utmaningar som vi står inför krävs ett lösningsorienterat förhållningssätt och en fortsatt god samverkan.

Dokumentet *Regional plan för bredband 2019-2025* ersätter *Bredbandsstrategi för Gävleborgs län 2012-2020*.

2. Bredband är en förutsättning för digitaliseringen

Digitaliseringen är den största samhällsomvandlingen sedan industrialiseringen. Den förändrar hela samhällsstrukturen och berör alla områden i vårt samhälle. Den påverkar samhällsutvecklingen på ett genomgripande sätt på så väl individnivå som systemnivå.

Möjligheterna med digitaliseringen är stora. I takt med att ny teknik, nya applikationer, nya digitaliserade arbetssätt och att ny standard utvecklas och får spridning ökar digitaliseringens bidrag till ekonomisk tillväxt (t.ex. ökade skatteintäkter, effektivare offentlig förvaltning), social välfärd (t.ex. jämlikhet, jämställdhet) och en bättre miljö (t.ex. minskat utsläpp av växthusgaser, minskat resande/koldioxidutsläpp).

Många av de utmaningar vi står inför kommer vi kunna hantera med hjälp av bredband, digitalisering och IT. Det kan vara fråga om nya sätt att utforma lösningar för till exempel en åldrande befolkning (t.ex. e-hälsa, digitala hjälpmedel), digitala lösningar för miljön (t.ex. smarta elnät, intelligenta transportsystem), främjande av kulturell mångfald (digital delning av kulturellt innehåll), demokrati (t.ex. transparent förvaltning, system för dialog med beslutsfattare), ökad konkurrenskraft för företag (t.ex. digital kompetens, nya affärsmodeller, effektivare verksamhet) med mera.

Artificiell intelligens (AI) tillsammans med stora datamängder (Big data) kan hjälpa oss att göra analyser och dra slutsatser som tidigare var omöjliga. Med hjälp av programmerade

maskiner kan patologerna till exempel få hjälp att hitta cancerceller. Maskinerna ersätter inte läkarna men de ger dem ett mycket bra underlag och stöd. Vi lär maskinerna vad de ska leta efter och sen är det patologerna som gör bedömningen. Genom att använda oss av artificiell intelligens inom exempelvis vårdsektorn kan vi uppnå effektiviseringar, få högre produktivitet och högre träffsäkerhet.

I framtiden kommer många av våra monotona och riskfyllda jobb och sysslor tas över av datorer och robotar. Detta för att vi ska kunna arbeta med andra typer av yrken. Historiskt sett har vi alltid strävat efter att få bort de sysslor som inte är bra för oss och ersatt dem med maskinkraft. Något som vi inte kommer att kunna lära datorer och robotar är mänskliga känslor och empati. Av den anledningen kommer arbeten med människor troligtvis värderas mycket högre i framtiden.

På landsbygden är enmans- och småföretag vanligt förekommande. De är mycket viktiga arbetsgivare och har stor betydelse för landsbygdens överlevnad och utveckling. Tillgången till bredband är en förutsättning för att de ska kunna fortsätta verka på landsbygden och fortsätta att vara konkurrenskraftiga. Ofta existerar företagen i nära relation till större företag och många gånger som underleverantörer eller service- och tjänsteleverantörer i en gemensam värdekedja. Detta ställer krav på fungerande bredbandsuppkopplingar. Digitaliseringen utmanar företagens befintliga affärsmodeller och förändrar innehållet i många yrken. En stor utmaning blir därför att hantera de förändrade kompetenskrav som detta medför. Utbildningssystemet måste möta digitaliseringen och kompetensbehoven som uppstår. Den allt mer snabbföränderliga arbetsmarknaden ökar kraven på relevant, flexibel och tillgänglig utbildning och behovet av omskolning och omställning ökar i vårt samhälle.

Digitaliseringen genererar mycket positivt i samhället och idag omvandlas många tjänster till att bli helt digitala. I och med det behövs också en medvetenhet om det digitala utanförskap som finns i Sverige. Internetstiftelsen redovisar i sin senaste rapport¹ att 1,1 miljoner svenskar inte använder internet alls eller gör det mer sällan än varje dag. Detta är viktigt att ta hänsyn till i den digitala utvecklingen. Inte bara om en viss målgrupp använder internet, utan också hur ofta den gör det och hur erfaren den är. Allas tillgång till samhället på lika villkor är i grunden en demokratifråga.

2.1 Nyttan med bredband

Diskussioner om bredband fokuserar ofta på de omfattande investeringskostnaderna. Risker finns att en alltför stor kostnadsfokusering leder till att investeringarna i bredband blir lägre än vad som är önskvärt ur ett långsiktigt samhällsperspektiv. Det är viktigt att balansera samtalen genom att prata om den nytta som bredbandet gör.

2.1.1 Nyttan för invånarna

Digitala lösningar förenklar människors vardag och bidrar till högre livskvalité. Med ett snabbt bredband kan vi delta i samhället på helt nya sätt. Vi kan ta del av konserter, teater, sport och andra evenemang från hela världen. Vi kan hyra filmer och låna digitala böcker, lösa bankärenden, styra värme och lampor via appar i mobilen, koppla in larm och övervaka vårt hem. Vidare kan vi utbilda oss och gå kurser, delta i föreningsliv och fritidsaktiviteter genom

¹ Svenskarna och Internet 2018, Internetstiftelsen

att koppla upp oss på Internet. Vi får möjlighet att på ett nytt, mer aktivt sätt, engagera oss och ta del av samhällsdebatten och organisera oss kring våra åsikter och intressen. Med snabbt bredband kan hela familjen samtidigt, surfa, titta på tv och film eller använda andra digitala tjänster, utan att bilden hackar eller tjänsterna blir tröga. Med bredband är hemmet förberett för alla de smarta, digitala tjänster som nu snabbt växer fram i samhället.

Bredband ger nya möjligheter till kommunikation och för många leder det till större delaktighet i samhället. Videomöten ger möjlighet till teckenspråkstolkning och modersmålsundervisning på distans. Funktionshindrade och äldre som ofta har ett stort behov av kontakt med offentliga organisationer får stor nytta av bredbandet då videomöten och digitala tjänster på nätet gör att antalet resor kan minskas. Kontakt via video hjälper även anhöriga att få råd och stöd kring omsorgen hemma. Genom att börja använda videotekniken minskar vi också vårt resande vilket sparar både tid, pengar och miljö.

I framtiden kommer ett uppkopplat hem vara en förutsättning för att medborgarna ska kunna ta del av offentlig verksamhets tjänster inom vård, omsorg och utbildning.

2.1.2 Nyttan för näringslivet

Företagens vardag påverkas i många avseenden av digitaliseringen. Produktion, kompetensbehov, rekrytering, marknadsföring och försäljning förändras. Möjligheterna till innovation och effektivisering blir större. Företagens användning av bredband och IT ökar deras konkurrenskraft och produktivitet bland annat genom effektivare produktion av tjänster och varor, bättre logistik och nya affärsmodeller.

Digitaliseringen skapar nya möjligheter till handel och ökade möjligheter för små och medelstora företag att sälja på både en nationell och en internationell marknad. Genom videomöten underlättas också samverkan med andra företagare och det blir möjligt att ha tätare kund- och leverantörskontakter.

Ett väl utbyggt bredband bidrar till att fler kan starta och driva företag och att befintliga företag kan finnas kvar och utvecklas. Bredband möjliggör distansarbete vilket underlättar för företagen att rekrytera kompetens utanför närområdet.

2.1.3 Nyttan för offentlig verksamhet

Kommuner och landsting står inför omfattande utmaningar kopplat till välfärdens långsiktiga finansiering, kompetensförsörjning och ökade krav på offentlig service. Digitalisering och användning av ny teknik för att hitta nya smarta och effektiva arbetsätt är en betydande del av lösningen för att möta dessa utmaningar.

Genom att använda bredband och IT kan offentlig verksamhet samordna och effektivisera sina verksamhetssystem, de får möjlighet att erbjuda bättre offentlig service på landsbygden, de kan erbjuda möjlighet till effektivare behandling för sjuka och ge omsorg till äldre i deras hemmiljö. Inom sjukvården har läkare på distans börjat ge rådgivning, ställa diagnoser och även vägleda vid kirurgiska ingrepp. Några av de tjänster som börjar användas alltmer inom omsorgen är nattkamera, trygghetslarm, digitala lås och videomöten. Nya tjänster utvecklas ständigt.

2.2 Beräkna nyttan med bredband

En av de mest framtidssäkra accessteknikerna är fiber. Forskningsinstitutet RISE Acreo har på uppdrag av Bredbandsforum och Digitaliseringsrådet utvecklat ett verktyg för att enkelt kunna beräkna nyttan när ett län eller en kommun ökar fibertillgången till 95 %.

Bredbandskalkylatorn² grundar sig i en vetenskapligt utvecklad modell där de data som hämtas per kommun baseras på den senast tillgängliga statistiken. I verktyget finns förinställda nyckeltal som också går att justera. Genom att välja län och kommun får du svar på:

- effekt på befolkningsutveckling
- effekt på sysselsättning och kommunalskatteinkomst
- effekt på bilåkande och dess miljöpåverkan av koldioxidutsläpp
- effekt på företagande

Bredbandskalkylatorn är ett försök att skatta de samhällsekonomiska effekterna av ett utbyggt bredband. En beräkning för Gävleborgs län³ visar på att om fibertillgången ökar till 95 procent motsvarar detta cirka:

- 1 200 personer i ökad befolkning
- 1 400 nyskapade jobb
- 380 miljoner i ökad lönesumma från nya jobb
- 128 miljoner i ökade kommunala skatteintäkter
- 17 miljoner km i lägre körsträcka per år
- 2 800 ton i lägre CO₂-utsläpp per år
- 37 nyregistrerade företag

3. Nuläge för bredbandsutbyggnaden i Gävleborg

En omfattande bredbandsutbyggnad pågår i länet. Marknadsaktörerna bygger de folktätare delarna av kommunerna på kommersiella villkor. De mer glesa delarna byggs med hjälp av olika bredbandsstöd (Landsbygdsprogrammet, Europeiska regionala utvecklingsfonden och regionalpolitiska medel). Under perioden 2014-2020 har cirka 320 miljoner kronor tillfallit länet i bredbandsstöd. Dessa pengar har till största del medfinansierats av länets kommuner och stadsnät.

I Gävleborg har samtliga kommuner stadsnät som styrs av kommunerna via ägardirektiv. Stadsnätens roll är som marknadsaktör (de ska drivas med vinst) men eftersom de styrs av kommunen har de samhällsnyttan som utgångspunkt. Därmed bygger stadsnäten också bredband i områden där marknaden inte klarar av att verka på kommersiella grunder, där lönsamhet saknas.

² Bredbandskalkylatorn <http://bredbandsnyttan.se/#/>

³ Värderna för Gävleborgs län har använts och mittenvärdet i konfidensintervallet anges.

Uppgifterna är hämtade och beräknade september 2018.

Några av de privata marknadsaktörerna har visat intresse för att börja bygga i vissa av länets kommuner men de har ännu inte kommit igång i någon större omfattning. Samtal pågår mellan marknadsaktörer, kommuner och regionala aktörer för att få till en planering och tydlighet kring vad som ska byggas.

Telia fortsätter att avisera nedläggningar av telestationer/kopparnät i länet. Halvårsvis skickar de ut nya listor till berörda kommuner i landet. Kommunerna försöker möta upp nedläggningarna genom att, när det är möjligt, styra fiberutbyggnaden till den drabbade orten. Nedläggningen av kopparnäten driver på efterfrågan på fiber men skapar också oro hos dem som drabbas.

Digitaliseringen av samhället ställer ökade krav på tillgången till bredband. Detta gäller för såväl den fasta som mobila bredbandsinfrastrukturen. Utbyggnaden av det mobila nätet i länet pågår men skulle behöva gå snabbare. Täckning är dålig på många platser i länet så det återstår en hel del utbyggnad att göra. De trådlösa tekniker som kan användas för en bredbandsanslutning är till exempel mobilt bredband, radiolänk och satellit. För att nå våra bredbandsmål behöver vi kombinera de trådlösa och fasta teknikerna. De ska ses som komplement till varandra för att vi ska kunna nå maximal täckning.

3.1 Post- och telestyrelsen kartlägger bredbandstillgången

Varje år genomför Post- och Telestyrelsen (PTS) en kartläggning över bredbandstillgången i landet. Kartläggningen bygger på insamlat material från anmälningspliktiga nätägare och tjänsteleverantörer. Genom PTS kartläggning får vi fram viktig statistik för länet som visar hur bredbandsutbyggnaden går framåt.

PTS utgår från nedanstående siffror i sina beräkningar av andel hushåll och arbetsställen i Gävleborg med tillgång till olika tekniker och hastigheter.

	Totalt Antal (Tätbyggt och Glesbyggt)		Tätbyggt		Glesbyggt	
	2018		2018		2018	
	Hushåll	Arbetsställen	Hushåll	Arbetsställen	Hushåll	Arbetsställen
Gävleborgs län	145 001	31 816	126 378	21 973	18 623	9 843
Bollnäs	14 018	3 612	11 185	2 047	2 833	1 565
Gävle	50 652	8 543	49 147	7 935	1 505	608
Hofors	5 074	776	4 458	476	616	300
Hudiksvall	19 028	4 945	15 495	3 103	3 533	1 842
Ljusdal	9 703	3 486	7 160	1 975	2 543	1 511
Nordanstig	4 642	1 712	2 997	801	1 645	911
Ockelbo	3 079	897	2 282	493	797	404
Ovanåker	5 899	1 805	4 331	941	1 568	864
Sandviken	19 410	3 395	17 653	2 417	1 757	978
Söderhamn	13 496	2 645	11 670	1 785	1 826	860

Källa: PTS mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2018

3.2 Tillgång till bredband

Tabellen nedan visar hur tillgången till fast bredband om minst 100 mbit/s inklusive IT-infrastruktur i absolut närhet såg ut i varje kommun och på länsnivå i oktober 2018.

Tabellen visar både hushåll och arbetsställen. Första stapeln visar hur det såg ut totalt, det vill säga tätbyggt och glesbyggt sammantaget. Den andra stapeln visar enbart tätbyggt område och den tredje stapeln visar enbart glesbyggt område.

	TOTALT (tätbyggt och glesbyggt) Tillgång till fast bredband om minst 100 Mbit/s, inklusive IT-infrastruktur i absolut närhet som medger en sådan bithastighet		Tätbyggt Tillgång till fast bredband om minst 100 Mbit/s, inklusive IT-infrastruktur i absolut närhet som medger en sådan bithastighet		Glesbyggt Tillgång till fast bredband om minst 100 Mbit/s, inklusive IT-infrastruktur i absolut närhet som medger en sådan bithastighet	
	2018		2018		2018	
	Hushåll	Arbetsställen	Hushåll	Arbetsställen	Hushåll	Arbetsställen
Gävleborgs län	87%	77%	93%	89%	47%	51%
Bollnäs	87%	78%	95%	94%	57%	58%
Gävle	96%	91%	98%	95%	36%	40%
Hofors	78%	50%	87%	71%	13%	16%
Hudiksvall	83%	74%	90%	86%	51%	55%
Ljusdal	90%	89%	94%	94%	77%	82%
Nordanstig	56%	45%	74%	63%	23%	28%
Ockelbo	63%	44%	81%	72%	10%	10%
Ovanåker	77%	64%	92%	91%	34%	35%
Sandviken	91%	79%	95%	90%	51%	52%
Söderhamn	77%	71%	82%	78%	45%	54%

Källa: PTS mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2018

3.3 Funktionell tillgång till internet - vilka saknar 10 Mbit/s

Samhällomfattande tjänster är det minimiutbud av tjänster av viss angiven kvalitet som ska vara tillgänglig för alla användare med rimliga krav till ett överkomligt pris. Telefoni och funktionell tillgång till internet är två av flera samhällsomfattande tjänster. Funktionell tillgång till internet innebär att alla som begär det ska kunna ta emot data med en hastighet om lägst 10 Mbit/s.

Enligt PTS senaste bredbandskartläggning är det 18 hushåll och 4 företag i Gävleborg som saknar möjligheten till 10 Mbit/s. Hushållen finns i Ockelbo, Bollnäs, Ovanåker, Ljusdal, Hudiksvall, Sandviken och Nordanstig. Företagen finns i Ockelbo och Ljusdal.

Den 1 mars 2018 höjdes nivån för funktionell tillgång till Internet, från 1 Mbit/s till 10 Mbit/s. Post- och telestyrelsen (PTS) har fått regeringens uppdrag att säkerställa att alla i Sverige som efterfrågar en internetuppkoppling med 10 Mbit/s också får det⁴.

3.4 Fiberanslutna tätorter och småorter

I länet finns det 83 tätorter och 167 småorter enligt statistik från SCB. Av länets befolkning bor 84 procent i denna typ av samhällen. Resterande 16 procent av länets befolkning bor i glesbygd. I Gävleborgs tidigare bredbandsstrategi som antogs 2012 var det en av tätorterna som inte var fiberanslutna. I dag är samtliga anslutna. Av småorterna var det år 2012 55 stycken som inte var fiberanslutna. Hösten 2018 är det 25 stycken som inte är anslutna till fibernätet.

3.5 Mobiltäckning

Regeringens mobilsmål för 2023 innebär att det i områden där människor normalt befinner sig bör vara möjligt att använda de mobila tjänster som efterfrågas. Det ska vara möjligt att använda tjänster och applikationer utanför hemmet och arbetet t.ex. på bussen, i bilen eller på promenaden.

Post- och telestyrelsen har definierat områden "där man normalt befinner sig" som områden i närheten av vägar, områden i närheten av fritidshus, och områden i närheten till hushåll eller arbetsställen.

Tabellen visar hur yttäckningen i Gävleborg ser ut i områden där man normalt befinner sig och hur den har ökat från 2016-2018.

Trender för yttäckning i områden "där man normalt befinner sig"			
	2016	2017	2018
Gävleborgs län			
Yttäckning 30 Mbit/s	5 %	13 %	14 %
Yttäckning 10 Mbit/s	76 %	81 %	81 %

Källa: PTS mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2018

3.6 Täckningskollen

Mobiloperatörerna har täckningskartor som visar hur deras mobilnät täcker länet. Dessa kartor är teoretiskt skapade och bygger inte på faktiska mätningar. Konsekvensen blir att även om det på kartan ser ut att finnas god täckning på en plats kan det mycket väl, på grund av lokala geografiska förhållanden (ex berg eller dalsänka), vara svårt att få telefontäckning på platsen och näst intill omöjligt att få täckning för mobildata.

Med hjälp av analysverktyget Täckningskollen har Region Gävleborg tillsammans med länets kommuner gjort en faktisk mätning av mobiltäckningen i länet. Genom att placera mätutrustning på länets sopbilar har det varit möjligt att registrera mobiltäckningen längs alla vägar som sopbilarna kört och vid alla de hushåll som de tömt sopkärlen hos.

⁴ <https://pts.se/sv/privat/internet/bredband/pts-atgarder-for-att-ge-hushall-och-foretag-tillgang-till-grundlaggande-internetuppkoppling-och-telefoni/>

Resultatet visade att operatörernas teoretiska täckningskartor i många fall visar en alltför positiv bild och att vi behöver förbättra täckningen i länet. Operatörerna behöver bygga ut mobilnätet och förtäta mellan masterna. Kunderna kan från sitt håll förstärka mobilsignalen genom att sätta riktantenner på fastigheterna.

3.7 Utmaningar

Länet har flera utmaningar att hantera som är kopplade till bredbandsutbyggnaden:

- *Kostnaderna*
Ju längre ut på landsbygden man bygger desto dyrare blir det. Det blir längre sträckor som måste grävas och färre fastigheter som medfinansierar utbyggnaden genom anslutningsavgiften.
- *Telias nedläggning av telestationer*
Telia håller på att avveckla sitt fasta telefontät/kopparnät i Sverige vilket medför att möjligheten till bredband via ADSL försvinner. Flera kommuner i länet har drabbats av nedläggningar. Region Gävleborg och kommunerna har tillsammans med PTS träffat Telia för att samtala om problemen som uppstår. Kommunerna har bett om att få tidigare vetskap (än dagens 18 månader) om nedläggningen för att hinna planera och om möjligt genomföra en fiberutbyggnad till den drabbade orten innan kopparnätet försvinner. Tyvärr har Telia inte kunnat tillmötesgå detta. Idag sitter många länsinvånare med en teknisk lösning som inte motsvarar styrkorna med ADSL men med förhoppning om en snabb fiberutbyggnad.
- *Trafikverket*
Det krävs tillstånd från Trafikverket för att få gräva ner fiberkabel längs statliga vägar. Trafikverkets långsamma hantering av dessa ansökningar har försenat länets bredbandsutbyggnad. De senaste två åren har Trafikverket under perioder haft handläggningstider på över ett halvår och en alltför byråkratisk handläggning. Långa handläggningstider i kombination med skärpta restriktioner om var förläggning får ske har påverkat och påverkar fortfarande utbyggnaden negativt.
- *Entreprenad-, kompetens- och kvalitetsbrist*
De senaste årens omfattande utbyggnader har skapat en stor efterfrågan på entreprenörer. Förutom ökade kostnader har detta även inneburit att kunniga och duktiga entreprenörer tvingats ta in underentreprenörer som tyvärr inte uppnått kraven vad gäller kvalitet och genomförande. Detta gäller till största del schaktentreprenörer men det förekommer även brister hos entreprenörer som utför fiberblåsning och svetsning. Entreprenörernas brist på kunskap är också tydlig när det gäller att skilja på general- och totalentreprenader.
- *Kunder binds upp i avtal*
Bredbandsaktörer som agerar på marknaden kräver oftast anslutningsgrader på 60 % eller mer. Ibland händer det att fler aktörer agerar inom samma område vilket då kan resultera i att ingen av aktörerna lyckas nå tillräckligt hög anslutningsgrad. Kunder

som redan har skrivit på avtal är ofta låsta till detta under lång tid vilket gör att de inte kan köpa bredbandsanslutning av någon annan. Resultatet av detta kan bli att ingen aktör har möjlighet att bygga bredbandsnätet och kunderna blir därför utan fiber.

När en marknadsaktör skriver avtal och låser upp kunder i ett område betyder detta också att det inte är möjligt att söka bredbandsstöd för att bygga området. Detta eftersom det uppenbarligen finns en marknad som kan utföra utbyggnaden. Problemet uppstår när marknadsaktören, efter många månaders väntan, inte lyckats få ihop tillräckligt hög anslutningsgrad och därför beslutar sig för att inte bygga. Då är det ofta försent för en annan aktör att söka bredbandsstöd för området och chansen för de boende att få fiber har passerat.

- *Byråkratiska regelverk för bredbandsstöden*
Regelverket kring landsbygdsstöden är administrativt krångligt och inte heller anpassat efter behoven som finns av utbyggnad. Landsbygdsprogrammet har ett poängsättningssystem och ett kriterium om antal möjliga anslutningar som medför att pengarna inte alltid hamnar där de mest behövs.

I de gleset befolkade kommunerna är det svårt att få till sökbara projekt trots att de har ett mycket stort behov av stöd för att klara utbyggnaden. Anledningen är att de tävlar mot övriga kommuner i länet som är mer tätbefolkade och därför har större möjlighet att klara Landsbygdsprogrammets regelverk, det vill säga att få hög poängsumma och många anslutningar.

- *Fastighetsägare ser inte nyttan med att ansluta sig*
Fastighetsägarnas anslutningsavgift är en viktig finansiering av utbyggnaden men ibland ser inte fastighetsägarna nyttan med att ansluta sig till fibernätet. Anslutningsgraden blir därför låg och kan ibland resultera i att utbyggnaden blir omöjlig att genomföra av ekonomiska orsaker. Motiven för att inte ansluta sig är kostnaden, att man har ADSL eller tycker att man klarar sig bra med sitt mobila bredband.

4. Mål och fokusområden för Gävleborgs bredbandsutbyggnad

4.1 Mål

År 2020 bör 95 procent av alla hushåll och företag i Gävleborg ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s

År 2023 bör hela Gävleborg ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet

År 2025 bör hela Gävleborg ha tillgång till snabbt bredband, vilket innebär att:

- 98 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 1 Gbit/s
- 1,9 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 100 Mbit/s
- 0,1 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 30 Mbit/s

4.1.1 Så mäter vi målen

Post- och telestyrelsen presenterar varje år en kartläggning över bredbandstillgången i Sverige.

Målen för 2020 och 2025 kommer vi att följa upp utifrån PTS kartläggning av tillgång till bredband inklusive absolut närhet till bredband. I likhet med PTS använder vi begreppen företag och arbetsställen synonymt.

Målet för 2023 kommer vi att följa upp utifrån PTS kartläggning av områden *där man normalt befinner sig*. PTS definierar geografiska områden "där man normalt befinner sig" som a) i närheten av vägar b) i närheten av fritidshusområden c) i närheten av hushåll och/eller arbetsställen.

4.2 Fokusområden

För att kunna fortsätta hålla en hög utbyggnadstakt och nå målen behöver vi arbeta med följande sex områden. Ordningen anges utan inbördes prioritering.

- **Finansiering**
Sannolikt kommer marknadsaktörerna inte på egen hand klara av att bygga så att vi når målen i länet och kommunerna har inte möjlighet att stå för de kvarvarande kostnaderna. Det är därför viktigt att vi söker de finansiella möjligheter som finns tillgängliga för bredband. Vi bör också utreda hur bredbandsstöden gör bäst nytta i länet, vad som är mest kostnadseffektivt. Detta genom att till exempel utreda vilken stödprocent vi bör ha och vilken typ av bredbandsinfrastruktur som bör stödfinansieras, exempelvis kanalisation, fiber, radiolänk och/eller redundans.
- **Fördela stödmedel**
För att få en rättvis fördelning av bredbandsstöden finns en regional fördelningsmodell framtagen som används när det är möjligt. Liksom EU-nivån och den nationella nivån fördelar mellan länder och län, vill vi på regional nivå fördela mellan länets kommuner. Nuvarande fördelningsmodell behöver omarbetas så att den anpassas efter dagens förutsättningar.
- **Beräkna kostnader**
Region Gävleborg bör tillsammans med kommunerna genomföra årliga prognoser för hur mycket det kommer kosta att nå 2025-målet. Prognoserna ska kommuniceras regionalt och nationellt.
- **Anta kommunala bredbandsstrategier**
Alla kommuner bör anta en bredbandsstrategi som gäller fram till och med 2025. Den bör beskriva mål och planering för kommunens fortsatta bredbandsutbyggnad. Det är upp till varje kommun att välja om de antar den regionala planen med kommunspecifika tillägg eller om de tar fram en egen kommunal strategi alternativt en kommunal plan.
- **Samverkan**
Vi behöver samverka med, mobiloperatörer, fiberoperatörer, radiooperatörer och andra

slags infrastrukturägare. Vi behöver samverka på alla nivåer, lokalt, regionalt och nationellt. Vi ska fortsätta med och utveckla det nätverk som vi har mellan Region Gävleborg, Länsstyrelsen och kommunerna. Vi ska också fortsätta delta i det regionala bredbandskoordinatorsnätverket och utbyta information och erfarenheter med övriga län och nationella myndigheter. Tillsammans och i dialog med andra bredbandsaktörer ska vi hitta möjligheter för länets fortsatta bredbandsutbyggnad.

- **Bevaka länets intressen i bredbandsfrågan**

Det är viktigt att vi håller länets ledande företrädare informerade om hur bredbandsutbyggnaden i länet utvecklas och vilka utmaningar och behov vi står inför. Länet ledande företrädare bör arbeta för att påverka de centrala beslutsfattarna genom att tydliggöra länets behov, utmaningar och ambitioner. Gävleborg har en samlad god kompetens inom bredbandsfrågorna och bör sträva efter att vara delaktig i diskussioner om bredband som sker på nationell nivå.

5. Ansvar för bredbandsfrågorna

5.1 Region Gävleborg

Regeringen har under perioden 2015-2020 avsatt medel för en funktion som regional bredbandskoordinator i alla län. Som ansvarig för det regionala utvecklingsuppdraget har Region Gävleborg fått rollen som regional bredbandskoordinator.

Enligt regeringsbeslutet ska de regionala bredbandskoordinatorerna verka för övergripande samordning, samverkan, och samarbete i bredbandsfrågor samt fungera som kontaktpunkt för sådana frågor i det aktuella länet för såväl offentliga som privata aktörer. I detta ingår att:

- Verka för övergripande samordning, samverkan och samarbete mellan aktörer verksamma i länet av betydelse för bredbandsutbyggnaden
- Verka för en ökad förståelse för sambandet mellan bredbandsutbyggnad och möjligheten att öka utbud och efterfrågan av digitala tjänster
- Främja länsöverskridande samarbeten kring bredbandsutbyggnad
- Stödja och främja kommunernas arbete med bredbandsfrågor
- Vara sammankallande för nätverk om bredbandsfrågor i länet för kommuner
- Stödja och underlätta arbete som bedrivs av lokala initiativ för bredbandsutbyggnad (nya nät)
- Hålla sig informerad om planerade och pågående större strategiska bredbandssatsningar, inklusive satsningar finansierade med bredbandsstöd såväl nationellt som från EU, i det egna länet
- Bidra till att sprida informationen om vilka områden som har mindre god bredbandstäckning i det egna länet
- Samverka med PTS i arbetet med att identifiera var i det egna länet det finns brister i mobiltäckningen i områden där människor befinner sig (s.k. vita fläckar)

- Bistå den nationella nivån i uppföljningsarbetet kopplat till bredbandsutbyggnad i enlighet med instruktioner som tas fram av PTS

5.2 Länsstyrelsen Gävleborg

Enligt regleringsbrevet ska länsstyrelserna verka för att det riksdagsbundna målet om att Sverige ska ha bredband i världsklass nås. Inom ramen för detta uppdrag ska länsstyrelserna främja och stödja insatser för bredbandsutbyggnad, bl.a. genom att bistå de regionala bredbandskoordinatorerna i arbetet med att kartlägga hur bredbandstillgången ser ut i länet med hjälp av data och de verktyg som länsstyrelserna förfogar över. Länsstyrelserna ska redovisa hur de har bidragit till att det riksdagsbundna målet nås, inklusive hur de har verkat för regional samverkan mellan kommuner, statliga myndigheter och andra relevanta aktörer, och vilka andra faktorer som har påverkat utvecklingen inom IT-infrastrukturområdet i länet. Uppdraget ska redovisas enligt Post- och telestyrelsens anvisningar. Länsstyrelserna ska också:

- bistå PTS i dess arbete med att följa upp de krav för stöd till bredbandsutbyggnad som anges i förordningen (2012:39) om offentlig medfinansiering av projekt för utbyggnad av IT-infrastruktur
- bistå PTS i regeringsuppdraget att följa och redovisa efterfrågan på och tillgången till statliga bredbandsstöd,
- informera projektägare om gällande regelverk för stöd till bredbandsutbyggnad i enlighet med riktlinjer från Statens jordbruksverk och relevant reglering

5.3 Kommunerna

Kommuner har inget formellt ansvar för bredbandsutbyggnaden men genom bredbandsstrategier kan de både främja och underlätta utbyggnaden. Till exempel är kommunerna markägare, planupprättare, tillståndsgivare och ägare till stadsnät och energibolag. De är även köpare av tjänster som kräver bredbandsinfrastruktur.

Kommunerna i Gävleborg ser bredband som en viktig utvecklingsfråga och bedriver ett aktivt arbete inom området. Kommunernas bredbandsarbete är frivilligt med undantag av ansvaret som finns reglerat i Plan- och bygglagen. Lagen sätter ramarna för kommunernas planeringsansvar och innebär både en skyldighet att inkludera bredbandsinfrastruktur i översikts- och detaljplaner och en möjlighet att i detaljplanen reservera mark för ändamålet. Kommunen ska också ta hänsyn till bredbandsinfrastruktur i ärenden om bygglov och förhandsbesked.

5.4 Andra aktörer

Andra aktörer som är viktiga för bredbandsutbyggnaden i länet är:

- *Marknadsaktörerna* bygger fasta och trådlösa nät i länet
- *Trafikverket* ger tillstånd för grävning i och längs med väg och järnväg, ägare av fibernät
- *Privata och offentliga markägare* ger tillstånd att gräva i marken

- *Infrastrukturägare ex energibolag* ger möjlighet till samförläggning
- *Post- och telestyrelsen och Bredbandsforum* statliga aktörer som bland annat samordnar och samverkar med den regionala nivån för att främja bredbandsutbyggnaden
- *Slutkunderna (företag och hushåll)* deras efterfrågan påverkar utbyggnaden. En hög anslutningsgrad ger större incitament för marknadsaktören att bygga ett nät

6. Säkerhet och robusthet

Samhällets ökande beroende av bredbandsinfrastruktur och digitala tjänster ställer höga krav på säkerhet och robusthet. Infrastrukturen måste kunna stå emot svåra påfrestningar och vara av så god kvalitet att den fungerar också vid störningar. Samhällsviktiga verksamheter som avser allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar har särskilt höga robusthetskrav. För att kunna leverera en tillräckligt god kvalitet på drift, tillgänglighet och service för dessa tjänster krävs en organisation som arbetar dygnet om alla dagar om året (24/7/365).

PTS har som en av sina uppgifter att arbeta för robust elektronisk kommunikation.

Ledningskollen är en webbtjänst som tillhandahålls av PTS som syftar till att minska risken för grävskador och därmed indirekt stärka kritisk infrastruktur och öka krishanteringsförmågan. Ledningskollen ökar också möjligheterna till samförläggning.

En annan av PTS insatser är Robust fiber. Fram till 2017 har det inte funnits någon etablerad standard för hur ett nät bör förläggas för att vara robust och driftsäkert. Under ledning av PTS samlades därför telekombranschens aktörer och arbetade fram en tydlig vägledning, Robust fiber, som ska hjälpa den som arbetar med att beställa, bygga eller besiktiga fibernät.

De som tillhandahåller kommunikationsnät och kommunikationstjänster är skyldiga att säkerställa att verksamheten, exempelvis bredbandet, uppfyller en grundläggande rimlig nivå av driftsäkerhet. Det finns medel hos PTS som operatörerna kan söka för att till exempel bygga in sina centrala driftsledningar och knutpunkter i berggrum eller till insatser som handlar om kraftförsörjning, reservel, redundans och kvalitet.

7. Kostnad och finansiering

Region Gävleborg har tillsammans med kommunerna gjort en grov uppskattning av kostnaden för länet att nå bredbandsmålet för 2025.

Resultatet visar att det kommer att kosta cirka 730 miljoner att nå 98 procent av hushållen i länet med 1 Gbit/s. Beräkningen är gjord på fiber eftersom det är den enda kända teknik som idag kan ge önskad hastighet. Av kostnaden fördelas 180 miljoner till tätort, 75 miljoner till småort och 475 miljoner till glesbygd.

Det är svårt att få en rimlig uppskattning av kostnaden för att ansluta de sista två procenten av länets hushåll som alla finns i glesbygd. Kostnaden påverkas av vilken teknik som väljs och hur förhållandena på platsen ser ut (ex behöver det byggas master, hur långt ifrån finns tillgänglig fiber). Möjliga tekniker för att nå de sista två procenten av hushållen skulle kunna vara radiolänk, satellit eller mobilt bredband.

GÄVLEBORG	Tillgång till 1 Gbit/s inkl. IT-infrastruktur i absolut närhet	Kostnad för att nå målet 2025					
		98 % av hushållen - 1 Gbit/s		1,9 % av hushållen - 100 Mbit/s		0,1% av hushållen – 30 Mbit/s	
		Mkr	Ytterligare antal hushåll	Ytterligare Mkr	Ytterligare antal hushåll	Ytterligare Mkr	Ytterligare antal hushåll
Tätort	95%	180	6 130	-	0	-	0
Småort	67%	75	2 065	-	0	-	0
Glesbygd	47%	475	6 765	-	2 630	-	155
SUMMA	87%	730	14 960	-	2 630	-	155

Kolumnen för Tillgång till 1 Gbit/s inklusive IT-infrastruktur i absolut närhet visar hur långt utbyggnaden hade kommit i oktober 2018.

Kostnaden för att nå bredbandsmålet för 2025 är hög. Dagens kända finansieringskällor är anslutningsavgifter från kunder, EU-bidrag och investeringsmedel från kommuner, stadsnät och andra marknadsaktörer. Dessa pengar kommer inte att räcka. Om Gävleborg ska lyckas nå de regionala bredbandsmålen krävs det mer offentligt bredbandsstöd. Kommunerna klarar inte själva av den mångmiljoninvestering det innebär att ansluta länsinvånarna till bredbandsnätet.

8. Genomförandet av regionala planen

När regionala planen är antagen av Regionfullmäktige ska den implementeras. Region Gävleborg ska i samverkan med Länsstyrelsen och länets kommuner ta fram en aktivitetslista som konkretiserar planens sex fokusområden. Aktivitetslistan kommer att vara ett flexibelt dokument som vid behov fylls på med fler aktiviteter.

8.1 Uppföljning

Region Gävleborg kommer att göra årliga uppföljningar av den regionala planen för att se hur långt länet har nått i förhållande till uppsatta mål. Uppföljningarna ska göras utifrån de årliga kartläggningarna från PTS.

Framtagen aktivitetslista kommer att följas upp under möten med länets Samverkansgrupp för bredbandsfrågor⁵.

8.2 Utvärdering

År 2022 kommer Region Gävleborg att göra en utvärdering av den regionala planen. En eventuell revidering sker efter genomförd utvärdering.

⁵ Representanter från Region Gävleborg, Länsstyrelsen Gävleborg och länets tio kommuner

9. Kopplingar till andra strategiska dokument

Regionala planen kopplar till andra strategiska dokument. Här beskrivs de dokument som är mest relevanta.

9.1 Agenda 2030

I september 2015 antog FN:s generalförsamling *Agenda 2030 för hållbar utveckling*. Agendan innebär att alla 193 medlemsländer i FN förbundit sig att arbeta för att uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar värld till år 2030. Agendan innehåller 17 mål⁶ och 169 delmål och gäller från årsskiftet 2015/2016. Den beskriver läget i världen och hur målen ska nås och vilka medel som krävs.

Bredband och digitalisering berör alla områden i vårt samhällsbygge och har därför också påverkan och betydelse för samtliga globala mål för hållbar utveckling. En ökat digital användning kan starkt bidra till måluppfyllelse.

9.2 Europa 2020-strategin

Den europeiska kommissionen har utvidgat Europa 2020-strategin genom att lägga till en vision om att Europa ska vara ett Gigabitsamhälle år 2025. Detta för att vi till fullo ska kunna ta del av alla ekonomiska och sociala fördelar som den digitala transformationen innebär. Följande mål har satts upp till år 2025:

- gigabit-hastighet till alla skolor, tågstationer, flygplatser, universitet, sjukhus etc. samt till teknikintensiva företag.
- 5G täckning för alla städer och större transportstråk
- en bredbandsuppkoppling på minst 100 Mbit/s till alla hushåll i Europa.

9.3 Nationell digitaliseringsstrategi

Regeringen presenterade år 2017 *För ett hållbart digitaliserat Sverige – en digitaliseringsstrategi*. Det övergripande målet i den är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. För att nå målet sätts fem delmål upp som förklarar hur digitalisering ska kunna bidra till en positiv samhällsutveckling:

- *Digital kompetens* innebär att alla ska vara förtrogna med digitala verktyg och tjänster samt ha förmåga att följa med och delta i den digitala utvecklingen utifrån sina förutsättningar.
- *Digital trygghet* innebär att människor, företag och organisationer ska känna tillit till och förtroende i användningen av digitala tjänster och att de är enkla att använda.
- *Digital innovation* innebär att förutsättningar för nya eller bättre lösningar som ger värde för miljö, samhälle, företag och individer, skapas och sprids.
- *Digital ledning* pekar på vikten av att verksamheter effektiviseras, utvecklas och får högre kvalitet genom styrning, mätning och uppföljning.

⁶ Målen är: Ingen fattigdom, ingen hunger, god hälsa och välbefinnande, god utbildning för alla, jämställdhet, rent vatten och sanitet för alla, hållbar energi för alla, anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, hållbar industri, innovationer och infrastruktur, minskad ojämlikhet, hållbara städer och samhällen, hållbar konsumtion och produktion, bekämpa klimatförändringarna, hav och marina resurser, ekosystem och biologisk mångfald, fredliga och inkluderande samhällen samt genomförande och globalt partnerskap.

- *Digital infrastruktur* lyfter fram betydelsen av att s.k. hård och mjuk infrastruktur förbättras och förstärks för att data ska kunna transporteras så effektivt som möjligt.

Den del av digitaliseringsstrategin som kopplar till denna regionala plan är Digital infrastruktur vilket har som mål att: "Hela Sverige bör ha tillgång till infrastruktur som medger snabbt bredband, stabila mobila tjänster och som stödjer digitalisering".

9.4 Nationell bredbandsstrategi

I december 2016 presenterade regeringen en ny bredbandsstrategi *Sverige helt uppkopplat 2025 – en bredbandsstrategi*. Visionen om ett helt uppkopplat Sverige handlar om att varken fast eller trådlöst bredband ska utgöra begränsningar för användning, tillhandahållande eller utveckling av digitala tjänster. De nationella bredbandsmålen är:

- År 2020 bör 95 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s
- År 2023 bör hela Sverige ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet
- År 2025 bör hela Sverige ha tillgång till snabbt bredband
 - 98 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 1 Gbit/s
 - 1,9 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 100 Mbit/s
 - 0,1 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 30 Mbit/s

Regeringen har också identifierat tre strategiska områden som är centrala för att nå målen. Till vart och ett av områdena har de kopplat ett antal aktiviteter.⁷

9.5 Regional utvecklingsstrategi (RUS)

Den regionala utvecklingsstrategin är ett regionalt styrdokument som visar inriktningen för Gävleborgs arbete. Strategin ska beskriva regionens utvecklingsambitioner och peka på vilka prioriteringar och insatser som ska genomföras i länet i samarbete med andra parter. RUS fungerar som ett paraply över regionala och lokala planer samt program, däribland planen för bredband. De tre hållbarhetsperspektiven; social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet, ska integreras i allt regionalt tillväxt- och utvecklingsarbetet.

Infrastruktur, inräknat bredband, är en av de två utpekade drivkrafterna i den regionala utvecklingsstrategin. Infrastruktur och kompetens bedöms vara av allra störst betydelse för Gävleborgs utveckling.

Det pågår ett arbete för att ta fram en ny RUS för Gävleborg som ska börja gälla 2020.

9.6 Regional digital agenda

2016 antog Regionfullmäktige en regional digital agenda för Gävleborg 2015-2020. Agendan pekar ut ett antal inriktningar som ses som särskilt viktiga att jobba med ur ett digitaliseringsperspektiv. Inriktningarna är *Vård och omsorg*, *Utbildning och kompetens*, *Digital delaktighet*, *Miljö och hållbarhet* och *Inre effektivisering*. I anslutning till varje inriktning beskrivs ett antal utvecklingsområden.

⁷ *Sverige helt uppkopplat 2025 – en bredbandsstrategi*. Sidan 12, 18, 22 och 28.

Digitala agendan framhåller att tillgången till bredband är en helt avgörande förutsättning för i stort sett allt som har med digitaliseringen att göra. Dock pekar agendan inte ut bredband som en särskild inriktning eftersom det vid agendans framtagande redan fanns en gällande regional bredbandsstrategi med mål och handlingsplan beskrivet.

10. Definitioner

Tätbyggt – område där det bor fler än 49 invånare, inkluderar tätorter och småorter

Glesbyggt – se glesbygd

Glesbygd – Område där det bor 1-49 invånare

Småort – en samlad bebyggelse med 50-199 invånare där det är högst 150 meter mellan husen

Tätort – ett tätbebyggt område med minst 200 invånare där avståndet mellan husen är mindre än 200 meter

I absolut närhet - hushåll och arbetsställen som finns i byggnader som inte är anslutna med t.ex. fiber, men där en fiberkabel finns i närheten av byggnaden (så kallat "homes passed").

Områden "där man normalt befinner sig" - i närheten av vägar, i närheten av fritidshusområden, i närheten av hushåll och/eller arbetsställen.

Företag/Arbetsställe - Definieras som den stadigvarande adress från vilken en privatperson eller en juridisk person bedriver en verksamhet. Begreppet företag är synonymt med SCB:s definition av arbetsställe.

Hushåll - Stadigvarande bostäder där minst en person är folkbokförd

Referenslista

Regeringskansliet, *För ett hållbart digitaliserat Sverige – en digitaliseringsstrategi*

Svenskt Näringsliv, *Företagen och digitaliseringen – om samhällsekonomiska effekter, kompetensförsörjning och nya regler för handel och personuppgiftsskydd,*

Regeringskansliet, *Sverige helt uppkopplat 2025 – en bredbandsstrategi*

Länsstyrelsen Gävleborg, *Bredbandsstrategi för Gävleborgs län 2012-2020*

Region Blekinge, *Remissversion Regional bredbandsstrategi för Blekinge 2018-2020*

Region Kalmar, *Förslag Handlingsprogram - regional bredbandsstrategi för Kalmar län 2019-2025*

Region Gävleborg, *En regional digital agenda för Gävleborg 2015-2020*

Region Gävleborg, *Nya möjligheter - Regional utvecklingsstrategi för Gävleborg 2013-2020*

Post- och telestyrelsen, *PTS mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2018*

Internetstiftelsen, *Svenskarna och internet 2018*

Ledningskollen <https://www.ledningskollen.se/>

Post- och telestyrelsen, <https://pts.se/>

Agenda 2030-delegationen <https://agenda2030delegationen.se/>

Robust fiber <https://robustfiber.se/>

Bredbandsforum <http://www.bredbandsforum.se/Om-Bredbandsforum/Nyheter/Ny-kalkylator-raknar-ut-nyttan-med-bredband/>

Fördjupning

Bredbandsforums arbetsgrupper

<http://www.bredbandsforum.se/Om-Bredbandsforum/Vara-arbetsgrupper/>

PTS uppdrag kopplade till den nationella bredbandsstrategin

<https://pts.se/sv/bransch/internet/bredbandsstrategin/bredbandsuppdrag/>

Landsbygdsutredningen, *För Sveriges landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd (SOU 2017:1).*

https://www.regeringen.se/4b136a/contentassets/acec663a156a41659021e0e1387e713d/so-u-2017_1_web.pdf